

Liber

II

a. **F**acta. Bleebant quida cōtra: vidēbat opinio eorū p̄bari p̄ decree. de dolo & cōtu. pur. de ap. cum cau- sam. vitrobis vidēt cōtestata lis p̄ exceptionē p̄scripti onis. de excep. cū venerabilis. per exceptionē p̄mutati onis. d. testa. Raynicius. per exceptionē annals p̄scri ptionis v̄scap̄t onis &c. Tres in/

stitura actione & t̄elligit esse facta. **I**mmo ca non obstante (nisi sit de il- lis exceptionibus que litis contestationem impediunt) fieri oportebit eandem. **D**e iuramento calūnia. Boni faciūs. vītū. Tria dicit. P̄timo q̄ non est de substantia & statim post litem contesta ram turetur de calūnia. Se cūdo q̄ nō annulās proce- fūs; licet tacite omittatur ca lumne iuramētū. Tertio p̄cipit q̄ in spiritualib⁹ sumul de calūnia & de veritate in reetur. Jo. an.

Ca. I

ac. ante item cō testa. id facere debet. ff. de cōdl. Inde. elegat̄. s. penul. Item per litis cōtesta. ordīna. iudicū. p̄ peremptoriā exceptionem destruit. sed eadem res duos effectus cō trarios non potest parere. xxv. dīst. deinde. s. de bap. malozes. ff. de solu. qui hominē. p̄batur idem exp̄ressus s. c. pxl. si enim per empr̄oriā exceptionem non debet impedit̄ vel retardari litis contesta. ergo per eam nō sit alias non p̄cessit̄ questio. Ad contraria responde tur hoc modo: aut reus directe respōdet libello: pura cum pertinet ab eo. s. ex causa murū. dicit se non teneri. & petita fieri nō debere: cum pactum de non p̄cedo p̄ petuo sibi faciūm fuerit & tunc facia est litis cōtesta. & sic intelligunt̄ contraria. (et sic intelligat q̄ non. Accur. in auct. de exhl. & Inter. S. sancti. & suscep̄to. In glo- ses coll. v. formar̄ etiā ibi questionē in eo qui excepte ne/ gatione premissa. licet in solutione vidēat generalius loqu. Jo. an.) Tunc simileiter excepte de pacto & non perendo p̄scriptione vel alta peremptoriā: & tunc non intelligat facia. vt h̄c. Idem si exceptiendo p̄ponere se non teneri respondere libello: et eo quod faciūz fuerat sibi pactum de non perendo &c. ad hoc de deci. dudu. & in isto calu solemus vocare exceptionē intentionis ei- clusionē. sed quando opponit̄ post litis cōtesta. vocat̄ actionis exclusio. ff. de excep. l. ii. in psalm. Et h̄c addē q̄ dixi. h̄e regu. sur. exceptionem. b. **A**Impedītū. s. c. pxl. c. **O**porebit. de necessitate iuris: quia illas processus habentur. (eram de consensu partium fin Archi. qui h̄c traxerat id quo dixi. s. de offi. delega. de causis super st. ij. glo. Joha. an.) post talem exceptionē non valer. cum lis contestata non esset. s. ve lit. nō contesta. per rotum. sicut nec per positiones & responsiones sit lis contesta. s. de elec. dudu. s. de litis con- testa. c. vno. Joha. an.

Additio

Bd.

Diuisio

S de calūnia. **D**iuidit̄ quida cōtinet tria dīca que parent̄ in rubro. Secūda pars. ibi: Propter. Tertia. ibi: Quās. Do. Emanauile ista decre. ad declaracionem eorum que no- b̄en. de iure lūrā. ex literis in vlti. glo. Innocen. et Hostien. s. co. litteris. Abb. s. co. c. j. Bull. in Specu.

eo. t̄l. s. j. In psalm. et ver. quartum. t̄l. s. j. ver. quid si nō. t̄l. s. restat. et Hostien. in sum. co. t̄iu. s. quando. ver. vñ tamē. d. **C**alūnia. eutrandā. sic. xii. dī. nerul. ibi vñusquisq̄ habeat suā. ppter fornicationē. sc̄z cui- tandā. e. **D**eritare. q̄ solū olim in sp̄ualibus pre- stabat: vt i flue videbis.

f. **E**xistat. vi debat cōtra. p̄t mo ex ordine ru- bric. s. co. seculi do ex ordine illi us littere. s. de elec. dudu. ver. līte vero &c. ic erat exp̄essum. C. e. i. j. in psalm. s. e. i. j. & c. cum causam. ad h̄ fa cit lex q̄ dicit q̄ p̄curato ante li- tē cōtesta. p̄stare debeat cautiones de rato & rūc si p̄stata nō fuerit postea no p̄sta- bſ. ff. de peul. pompo. s. rati.

sed cōtrariū est verū: vt hic vides. Et de p̄dictiorū docerū cōprobat opinio. Et de iuramento de veritate vi debat casus de iurelū ex litteris. (sed quida respō. Ad. debat ad illā q̄ ibi extraordīnariē p̄tebat illus iuramen- tū p̄statio. Jo. an.) ad hoc. s. de st. instru. cū Johā fes. ver. verū. t̄j. de testi. p̄fūntū. ad h̄. ff. de dāo in cōq. bona. s. penul. nec em̄ semp ordīne scriptura fer- tam. ff. de solu. l. ne ordo. t̄l. s. de referip. causam q̄. (et vide q̄ dixi. c. t. c. dīleccra sup. lit. glo. Jo. an. & c. t. Ad. in roti tacite omittat. vt. j. pxl. r̄nō. multo fortius ad tempus. Ad cōtraria respōde verū esse id fieri debere: vt dicit hec littera: sed si nō fiat: nō p̄p̄reca vītātē q̄ alij turibus sustinet̄ vt dixi. & fact̄ q̄bō. s. de spon. dū. tua. in vlti. glo. & t̄j. de regu. iur. & cōtra ius. Job. Ad. an.) p̄dicta lex pomponi⁹. s. rati. in alto calu loquit̄ et est illud: q̄z p̄ cōtestationē litis faciūs est p̄curato: do- minus litis. s. de peul. c. j. co. ll. s. **P**ropter. deca/ rat q̄bō. s. de testi. r̄tis. in vlti. glo. C. de tura. calum. l. ij. s. sed quia. h̄. **L**acies. exp̄esse vero remitti nō potest. (vide d. fo. cōp̄a. si dīlgenti. in glo. pc. Jo. an.) Ad. C. de tura. calum. l. ij. s. sed quia. nec valeat cōsiderando de sp̄lo nō p̄tefacto. de iurame. calum. ceterum.

i. **T**ota causa. nedum in principio cause: vt. s. pxl. responso. k. **L**egitime. pura libello dato lit. con- testa. & iudice sententiae in scriptis: sedendo & p̄ ser/ citando: q̄bō dlc. vt. s. de libel. ob. c. & de sen. & re iudi. c. vlti. s. nō de ferato. s. de fer. c. vlti. Jo. an.

l. **A**nnulādū. approbata est q̄ opt. Jo. bal. Job. Cre. P̄let. & sequac̄tū q̄bō dīxerāt: q̄t̄c demū exac̄tū p̄stari debat. ff. nō ope. nū. b. pupilllo. s. q̄ opus. ff. de iurelū. iuslūrandū. s. q̄l ius. ad hoc. ff. de pura. filiū. s. veterani. C. c. t. ita demū. & ad hoc. s. de p̄ba. quoniam cōtra. vbi de iuramento nō dicit. Et repro- bata est opt. Ajo. & War. quib⁹ cōsentit Hosti. s. co. ceterū. & in p̄dicta decre. r̄tis. dīcēt̄ & eram si tacite omīsteret nō valeat iudicū: id est sententia. h̄. q. vj. s. disfinitua. C. de sen. Inter. om. iudl. plaram. quā in- tellige cū fult̄ exac̄tū: & p̄ cōs. faciebar p̄dicta decre. ce- terū. & p̄dictus. s. sed q̄. vbi vidēt̄ & ex dissimilatio-

De iuramento caluniae

Ti. III

erit non posse omittit sed expone ibi simulaclum. s. cū si
mulare se nō caluniose agere: vt ibi dicit Accur.

a. ¶ Juramentum. s. co. et. c. ii. Et erat rō: q; in spūali/
bus plumbat q; semper efficer deus in memoria: q; sic nō
calunia farenit litigares q; hoc p̄bat l̄s sequens. Redde/
bat Inno. in p̄: /

dico. c. tress. /
rari canonies nō indicat alti
rigos in spūali/ a cui calunia iuramētū: nos tñ
bus nō seruat. d
o. & contu. c. j.
Sc̄o q; l̄s lura
mētū nō sit pec/
cā cum ex fre/
quēt iuratio se
pe sequit p̄cm.
s. de iurelū. &
si christi maxie
cū de crudelita/
re sit hoc facim.
Tertia q; l̄s lura
mentū est a ma/
lo nō credēt: b
elec. signifcast.
sed pari valente
herōnes: cū t̄ in
dūlib. loci ha/
bitat ve p̄ te v̄/
des. b. ¶ In
ip̄is. & l̄s equi
fuit ex quo cessa/
bar cā: cessaret &
constituit. s. de
ap. cuz cessante.

cū s. c. ¶ Deile. l. necessariū. ff. qn ap. sit. l. j. & i. j. q.
v. bludū. vel dīc. p̄p̄te ve si iudex videat tales p̄sonas
q; nō sit alij calunie suspicito: exiget solū verita/
tis factū. primū tūtū & verū repuso. d. ¶ Observat.
Observat. h̄ das. Hul. ve no. i. Spe. et. i. h. & quar/
tu. no. hoc Ber. equū esse. s. e. c. i. ve in p̄dēta decre. ex
ff. l̄s. de iurelū. (er Inno. de testi. p̄fētū circa s. dicit
q; quidā iuramēto de veritate adiūtū iuramenti de
credulitate q; multū comendat ibi Hosti. ve ibi dicas
in p̄fēta. sup. h̄. glo. Jo. an.) & ¶ In eisdem. sp̄l
ritualibus causis. Nunquid in criminib; lūs tūtē de
calunia: dicit ve no. C. et. i. & i. j. & c. i.

I. Appellations. ¶ Cōtinet tria dicta ve paret

In rubro: Secundū. ibi: Procuratores. Tertiū.
no. i. In omnib; do. Per primū dicit determinat que
no. p̄ Accur. C. et. i. in p̄m. et no. Inno. & Hosti. Pe.
et Ab. s. e. c. i. sup. verbo quecūz causa. Hul. in Spe.
et. i. h. & i. ver. quid de causa. Bar. bix. In questione ve/
nerali qui incipit: querit verum in causa. Et p̄ p̄dēta
vide potes q; h̄c reprobat opt. Ola. et Azo. qui di/
cebant q; ex quo iurari erat in principali nō turabat in
causa appellations. In aut. de his qui ingre. ad ap. q.
fi. coll. viii. & p̄ eis faciūt qia lura p̄ que p̄bat q; eadē
sic causa ap. cū prima. vii. dī. habeo. i. q. vi. si quis in
quacūz. C. vt in vna & eadē caufa. l. j. de iudici. p̄p̄nebat.
Jo. cr. Hug. Hoss. & supradicti doctores zera:
quoniam h̄c ap. p̄bat opt. p̄ eis. vi. q. iii. oltus. et. i. q.
vi. s. e. p̄. C. de iudici. p̄p̄adū. In aut. ve ll. iur. In prin/
cipi. ibi: Accur. tenet primā. ff. de dam. infec. qui bona. q.
pe. Jo. an. f. ¶ Juratus. p̄p̄ter hoc erat dubitatio:
q; no. videbat tūtē debere iurari: & q; bis turandū non
est: & q; tūtē sup̄flū videbat iuramētū: q; faciendū
no. est: de iurelū. & si christi. de p̄ba. c. i. j. (et h̄ no. h̄.
Ad.

ch. dī. q; ibi dī. Jo. an.) g. ¶ Juramētū. s. de ca/
lunia turari debet statim post l̄t. cōtesta. vt. s. c. p̄. p̄.
No. h̄. ar. q; faciēda est l̄t. cōtesta. in cā appellatōis. b
h no. s. de testa. c. Raynaldus. & dīlectus. Jo. an.
h. ¶ Dicēda. si talis est cā in qua iuret deveritatem: ve
in s. c. dīcē.

i. ¶ Procura/
tores. Emanat
uit iste. & ad de/
clarationē glo.
p̄dētarū Inno.
Hosti. Hul. In
Spe. et. i. h. se/
tur. in s. t. & clus
hic approbat
opt. Hosti. dī re/
nebar p̄lū. (v. Ad.
de Accur. in au/
re. p̄ncipales.
Ceo. et. ln. j. glo.
Jo. an.)

k. ¶ Post. hec
erat dubitatio:
q; non videbat
bis turandū. C.
et. i. q. uē. hodie.

l. ¶ Depurant
ab ip̄is p̄ncipal/
ibus. vel a p̄cu/
ratorib; q; post
l̄t. cōtesta. sub/
stituire poterit
s. e. l. & p̄c. j.

m. ¶ Ab ip̄is. No. q; l̄s p̄curator tūtē in aliam dīl.
xvii. q. liij. merētes. c. dī. op̄ratū. lxiiij. dī. ibi dīo. vbl
de hoc. t. s. e. l. de elec. p̄curator. facit tñ calunia & in
aliam dīl. t. pp̄: s. p̄bē ve hic vides: alia autē quare
iurarer: ex q; dīs turauerat: & in h̄ casu nō est necessari
un spāle mādarū. de syndico vero dic. vt. s. e. in p̄tra/
crādis. (dī h̄ Spe. et. i. h. & i. j. & sed nūd heres. & ibi Ad.
in ver. se. no. qd si iudex mutet. & p̄ Accur. in. l. i. j. C. eo.
et. i. h. glo. Jo. an.) & ¶ Juramētū. No. ad questionē Nota
qua querit: an heres vel successor tēnēat iurare: ex quo
delunerit turauerat. Et dīc. q; sic p̄ hac l̄fām & p̄ au/
rē. C. et. i. p̄ncipales. & p. l. ff. de dā. infec. qui bona. q.
pe. poruit em̄ defunc̄tū habere bona fidē: & heres vel
successor malā. ff. de accusa. si cul. C. de re. credi. genera/
liter. i. riso. l̄s quida cōtra q; heres & successor eadē p̄/
sona cō defūctū cōsent. in aut. iurātū. qd a morte
p̄sta. h. i. o. ¶ Instruct. h̄ casu recitabat p̄dēta
doctores nō debet p̄curatorē iurare: q; q; faciūt p̄ altū
& q; de reg. iur. q; facit p̄ altū. p. ¶ In oib;. declarata
tur p̄ h̄ no. s. de resti. spo. l̄fās. in glo. antepe. & p̄
ba. c. i. j. & reprobat qd no. de resti. p̄ntū. in glo. iuramē
ti i. fi. (z q; no. Hul. in Spe. et. i. h. & i. j. l̄fām. Jo. an.) Ad.
q. ¶ Malicie. licet ergo ex quo turatū est de calunia
amplius in eadē causa de calunia turandum nō sit: vt
C. e. auē. hodie ab eccl. & s. p̄. p̄. nū. de malicie tñ be
ne turatū: puta cum suspc̄at iudex q; maliciose p̄pona
tur exceptio: perat dilato. (allia exempla vide in Spe
et. i. h. glo. ve. secundū. Jo. an. ad hoc de excep. pa/
storalis. de testibus vltra teretā. C. de fide instrumen/
t. v. xl. q. v. iudicantem.

N. Villā. ¶ Quia breue est non dūdit. Do. Ema
nauit ad declaracionem eorum que legunt̄ & no.
C. et. i. h. & s. i. autē. (z. ff. de p̄c. nō soli in p̄ncip. et. Ad.
R. lij

Liber

II

In fl. 2 ver. posse. vbi est si no. de procurato. dato in re sua.
Jo. an.) absuerit. et per Bern. s. e. h. r. c. ceterum. et p
Inno. et Postl. s. e. cum causam. et p. Huius. in Spec. c.
ti. h. restat. q. d ergo. Jo. an. a. **I**n iuria. quia si
Ad. inferre iudex non esset. s. de ver. signi. forus in fl. (q. ex
ponas ut ibi no.
Jo. an.)

b. **A**dversa a iniuriaz fecisse censemur; qui
rij. et sic erat pro b procuratorem tui aduersarij
curator singula/ris plone: de syn-
dico em. vntuer/
stratis vel colle/
gij no dubitam/
quoniam lurer. s. eo.
in peracandis.
z. sequen.

c. **J**uramen-
tum: dicunt qdaz
q. olim procurato-
res indifferenter
turabane. ff. de
dam. infec. q. bo/
na. s. p. sed fute
postea statutum.
q. soli principa-
les persone lurer
ff. eo. t. l. i. s. si
surem. z. s. e. t.
c. q. verum est
nisi procuratores
habeant specia-
le mandatum. ut
hic. ff. de turelu-
l. iusturandum
qd. ad pecunias.
Alij dicebant q.
procuratores priu-
ati etiam cu spall
mado ad iurā

dū no admittit p prima iura. sed q. non expedite iura
corrigit. vt. s. e. l. d. electio. cu expediat. d. l. qui bona.
no esse correcta sed loquitur in casu decre. isti. s. cu peccato
per procuratores spale mādatur. Alij dicebāt q cu procuratores
per litis cōfert. factus sit dñs līta poterat de calūnia
turare: qd verū no est. (Supple inquit cōtingit dūm
Jo. an.) nisi habeat ad hoc speciale: vt hic videt.

Divisio. **R**eques. **C**hec est no. decenal. et due sūt
parres. In prima. pēmis et cōstitutionis cau-
sa. In secunda constitutio. lbt. Statutum. que
tra fact. Prima putdet quādo obstat exec-
petio spoliationis in ciuilis et criminibus. et tempus
pbandi et pena nō pbantis. Sedo soluti scholasticam
dubitacionē. lbt. Soler. Tertio certo casu pbilicē exec-
ptionē. lbt. Ad hoc. Jo. an. Hāc decree. qdā intellubāt
olim sub titulo de excep. alijs sub titu. de resti. ipo. et bū
vt hic videt. Jo. an. d. **E** frequēt. equū fuit ergo su
per hoc ius pulsorū emanasse. ff. de legi. l. nam ad ea.

Bd. **C**ircumstrepit: Id est pulsar vel ledit (molestat
vel ex clamosa postulatione currentiū venit) hoc vel cir
cumstrepit facit fm. Vobā. mo. et sumpta sunt
hee verba ex canone. lltij. dlt. frequens. f. **C**alum-
nione. s. de dolo et cōtumia. finem. (lbt. ramen pē-
nitencia maliciose pponit hie dñlatioria. Job. mo. et Ar-
chidia.) g. **E**xceptioni. spoliationis. de qua. s. di-
ctum est. h. **I**ntermetit. l. differt. i. **P**ermis-
tur. de facto intelligas non de lute: q. multi ppter tot

impeditū et timore expēdarū līte dīmletūt. Et sic ex)
ponit fm. Ber. q. exceptio spoliationis dñlatioria enō
pemptoria. s. de or. cog. c. ii. et xl. et ppter h. dñe q. si. Bd.
ante līt. cōfert. pposita no fuerit posita pponit no pote
rit: q. quidā intelligit etiam si nouiter euenerit vel ad

noticiā devene /
rit sup hoc. vide
q. post Innoc.
scripti de ordi.
cognit. i. glo.
Id ē ante. z. glo.
hāc exceptione
ver. est autē vi-
latoria. Jo. an.)
no ob. l. vnde
vi si quis in tan-
tam: q. līter pī-
tati domini in
surget cōdītōe
ex illa lege no ra-
mū ex interdicto
ero vel exceptio-
ne: vt no. s. de
causa pos. p. asto-
ratis. (in glo. fr
uū qd. Jo. an.)
k. **L**abores.
hec sba fuerit
sumpta s corpo-
re. aut. vt diuine
fusili. subser. ha-
gio. questo. i. pī.
coll. ix. z. p rep-
blica imperator
noctes ducit in
fornices. in aut.
vt ludi. sine quo
quo suffra. i. pī.
coll. ii. z. papa
lde de se dicit. s.

In pēmio huīus libri. Jo. an. l. **S**tatutum. hīc
fit interpretatio canonū antiquorum de hac materia lo-
quentis. m. **A**ctor. hoc erat iniquū reus exci-
peret contra actoē de spoliatione facia a tertio: cu in
hoc no deliquerit acto: z. Ideo faciūt aeterni sibi no
debet obesse. C. de inossi. resta. si quis suo versu. si.
z. f. de regu. iur. no debet. et peccata līta tenet aeterno
res. C. de pe. sanctimus. s. d. his q. si. a mato. par. ca. c.
questut. et recitat h. Ber. se ne memint. se vīdūt. aliquid
explicent. s. t. chil. n. **B** quocq. Ecce dīs. Differ-
ferentia inter criminalia causam. et ciuilē in ciuali no
opponat spoliatione facia ab alto q. acto. In criminis
li sic cum moderatione que sequit: z rōnes. infra sequē-
tur. o. **Q**uindēcim. artat tempus pbandi q. ma-
liciose sepli pponet. ratis exceptio: vt. s. dixit: sic
in exceptione excoartationis. vlt. dīs sunt dari. z. de ex-
cep. pla. (hīc addit. q. lbt. no. in glo. līter em. in pīnc. ad.)
Lamen hīc Jo. mona. et Archidia. tenere q. ibi repō-
bit. Dicunt enim terminū protogari posse. Jo. an.)
p. **C**Proponit. q. dīs illa no copurabilis. in. xy. s. de No-
ra. in quā pponit excoartationis exceptio: q. d. excep-
tia. s. dīs in quo cauū pīmetit. et in quo līster in lu-
dicio oporet non copurabit. in vīcena milia pīfū. ff.
si quā cauū. l. s. et dīs pīmetionis litterarū cōm-
mittit. causa in. certum tempus deēdenda. s. de ap-
pel. super eo. i. vbi de hoc: seclus in decem diebas qui
dantur ad appellandum in quibus tempus sententia